Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historiae evangeliae libri quattuor - Cod. Aug. perg. 217

Iuvencus, Gaius Vettius Aquilinus

[S.l.], [9./10. Jahrh.]

Proba: Cento de fabrica mundi

urn:nbn:de:bsz:31-67026

Visual Library

[illegible] suae dns theolomis digratus [illegible]
[illegible] documenta [illegible] conuiuaq; presens
[illegible] non poscit ueniens mirabile fuscos
[illegible] tit aquoos comittere gaudent
[illegible] mutauit laeta iaporem
[illegible] suum [illegible] gita merum mensasq; per omnes
[illegible] ia non nato rubuerunt pocula musto
[illegible] ergo sex locos hoc nectare xpi
[illegible] ferax qui uitis erat [illegible] tute colenda
[illegible] fructificans cuius sub tegmine [illegible]
[illegible] in occiduos enutrit panpinus uuos
[illegible] regulus nato quidam moriente rogabat
[illegible] supplex dnm qui uiserit aegrum
[illegible] loco borcente puerum trepidamque [illegible] &
[illegible] animam de sede [illegible] tunc largo [illegible]
[illegible] negat [illegible]
[illegible] comitata fidem [illegible]
[illegible] uiuit iam filius inquit
[illegible] quantum imperii fert iussio xpi
[illegible]
[illegible]
[illegible] cernit [illegible] subtesse [illegible]
[illegible]
[illegible] rura [illegible]
[illegible] depulsis [illegible]
[illegible] autem medie clamans [illegible]
[illegible] prosus posceb[illegible]

[illegible]

plus candore miser suis dñe inquid abistis · [illegible]
Me maculis mundare potes uolo xp̄s ut inquit
Confestim redit unc cutis proprioq; decore.
Iacta peregrinam mutarunt mēbra figuram.
Inq; suo magis est uix agnitus ille colore
Sorte p&ri uc lide torrebat lampadis aestu.
Febris cc n̄ hec la socrum dubioq; in funere pendens
Cc ucicc sub gelidis ardebat uita periclis.
In mensusq; calor frigus l&ale coquebat.
Et post quam fessus dñi manus adtegit artus
Igneus ardorabit totisq; extincta medullis
Sonte latentis aque cecidit uiolentia flamme
Quin &iam rabidcs nigrorum depulit iras
Spirituum neflatus atrox lcc cerar& iniquc
Peste hominēs operisq; dī u&ar& honorem.
Quem norat non essedī possimq; cater uccs
Ut pius innumeras pulso lcongore scluti.
Eddidit &uccria populosa clade leua uit
Inde marinc p&ens ccrentes gressib: cclgccs
Ressit &exigue conscendens robora cum hae
Aequorecc intrauit aquas dñmq; sequentes
Discipuli placido librant carbcc scc ponto
Iccm procul aterris fuerat ratis actaq; fabris.
Sulcabat medium puppis secura profundum
Cum subito fera surgit hiemps pelagusq; procellis.
Ertitur. & trepidam quatiunt uada salsa carynā.
Perculerat formido animo reseque putabant

Carbasus: genus lini speciosissimi [illegible] insingl. num fem generis hec carbasus
[illegible] inplur. hec carbasa [illegible] puelo

Occufragoc litoris. iam tendere bracia saxis.
pseaũ placidum carpebat pectore somnum
Maiestate uigil quia non dormit in euum
Qui regit israhel neq; prorsus dormit & umquam
Ergo ubi pulsa quies cunctis lacrimantib; una
Voce simul miserere citus miserere perimi
uxilio succurre pio nil uota moratus
Exsurgens dñs uoclidis mitiscere uentis
imperat & dicto citius tumida aequora placat
Non illa feri pugnax occudoc cice ponti
ndnm tumidocsq; surgere coger & undas
Nec m & uenda truces cogitabant flamina uires
ed l & um exiliens xpc mare conpulit imũ
Obsequio feruere fretũ rapidoq; uolatu
ouer auidocs uentorum gocudia pinnas
Interea plocido transuectus marmore puppi
iquerat & medios lustrabat pocssib; agros
Cum procul e tumiles geminos tridore ruentes
rosiluere uiri quos non malademone pauco
Sed legio uexabat atrox nexu q; cruento
aeua catenatis gestantes uincla lacertis.
Angebat quoq; poena duplex heu dira furoris
Condicio quiuim patitur magis ille ligatur
Tunc dñi praeceptu tremens exire iubentis
pr infelix hominem non aud & adire
Effigiẽ repetens quam xpm cernit habere
Sed pecus in munda gocudens lue semp amicum

Sordibus atq; olido consuetum uiuere caeno
romeritis petiere suis tristisq; phoclangis
Porcinum tenuere gregem niger hispidus horrens
celem quippe domũ dignꝰ fuit hospis habere
Hinc celices dñs pelago delatus in oras
ntrauit nec tale solum quo corpore necsci
Seuoluit patriamq; sibi pater ipse dicauit
cce cederant uiuũ portantes iamq; cadauer
Disbina cer uice uirilectoq; cubantem
ixhominem cui uita manens sine corporis usu
Mortis imago fuit resolutaq; mẽbra iacebant
fficiis deserta suis fluxosq; per artus
Languida dimissis pendebant uinculaner uis
unc ubi uirtutum dñs conspexit aegentem
Robore peccatis primũ mundauit ademptis
uae generant augmenta malis miseroq; iacenti
Surge ait et propriũ scapulis attolle grabatum
nq; tuã discede domum nil iussa moratus
Cui fuerat concessa scelus uestigia linquens
andem celiena suis laetatur uccdere plantis
Uectorem suum grata mercede reuexit
rincipis inter ea sincc goge filicc clauso
Puncta die superas moriens amiserat auras
t genitor cui finis edax spem prolis adulte
ustulerat scõs dñi lacrimansq; gemensq;
onrruit ante pedes uix uerba precantia fari
ingultu quatiente ualens miserere parentis

Orbati miserere senis modo filice dicens
nica uirgineis nec cedhuc mectura sub annis
Occidit & misero patris mihi nomen ademit
Ad fer opem lccpsamq; animam per mēbra refunde
Qui totum prestare potes hec inquid & auctor.
Lucis ad extincte pergebat funera gressum
Vix populosti pante mouens per mixtaq; turbis
Ibcet inundans mulier per pessa cruorem
Quae mccgnccs tenuerat opes ut sanior esset
Ex hccustccq; domo nec proficiente medici a
erdiderat propriū paritē cum sanguine censū.
Ast ubi credentis iam sano pectore coepit
Viuer adesse fides mediis in mersa cateruis.
Nititur ccuersi uel filum tangere christi.
Posteriusq; latens subitam furata salutem
Extrema deueste rapit siccisq; fluentis
Ccmnccuit patulas audax fiducia uenccs.
Senserat ista dñs cuius defonte cucurrit.
Quod uirtus secreta dedit furtūq; fidele.
Lccudat & egregiae tribuit sua uota rapine
Ventum erat ad mesti languentia culmina tecti.
Deflentemq; domū moriens ubi uirgo iacebat.
Extremum sortita diem trepidusq; tumultus.
Omnia lamentis ululans implebat amaris
Funereasq; modos cantē lacrimante gemebant
Tibicines plangorq; frequens confuderat aedes.
Ponite sollicita conceptos mente dolores.

hic sopor est saluator ait nec funus adesse.
Credite nec somno positam lugere puellam.
Dixerat et gelidae constrictum morte cadauer
Spiritus igne fouet uerboque inmobile corpus.
Suscitat atque semel genitam bis uiuere prestat
Obstipuere animis inopinaque uota parentis.
Aspiciunt uersisque modis per gaudia plangunt
xiii Inde pedem referens duo conspicit ecce sequentes.
Cecatos clamare uiros fili inclite dauid.
Secute noctur nocs extinctis uultibus umbras.
Et clarum largire diem quam credere totum
Quam sanum est cognosse dominum iam corde credebant.
Qui lucis sensere uicem tunc ceca precantum
Lumina defuso ceu tur pens ignis aliuo.
Sub domini micuere mocnu tactuque sereno.
Nostra curata suis radiarunt ora lucernis
His ita dimissis celius producitur aeger.
Multiplici longore miser qui uoce relictus
Auditu uacuus solo per inania membra.
Demone plenus erat hunc protinus ordine sacro.
Curauit uersis dominus in contraria causis.
Demonio uocem cuncens conditu et uoce refosmans
Nec minus inter ea proprios iubet omnia posse
Discipulis totisque simul uirtutibus implens.
Te ait et tristes morborum excludite pestes.
Sed domus israel quia nec dum nomine gentes.
Duxerat hac omnes caelorum dicite regnum

Demonis ccuferte locum depellite lepram.
Iunctaq; subducte reuocate cadauera uitae
Sumpsistis gratis cunctis inpendite gratis.
Ac uelut hoc dicens ego uobis quippe ministris.
Seruccndos comitto greges ego deniq; pastor.
Sum bon̄ & propriis aduictum largior agros
Nemo meis ouib; quae sunt mea pccs cua uendat.
Accet incc postolicas ideo prius edidit aures.
Omnipotens ut ab his iccm sese auctore magistris.
In reliquū doctrincc fluens decurrer & aeuū.
Uccliter ex uno pccradisi fonte leguntur.
Quattuor ingentes procedere cursib; amnis.
Ex quib; in totum spar guntur flumina mundū.
Ex hinc conspicuā sincc goge ingressus inccula
Aspicit inucclidum demenso corpore mancū
Seminecē membris notatum uiuere cuius.
Ridcc turpentē dccm nccrat dextera partem.
Imperioq; medens gelidccm recalescere palmā
Recepit & reducit diuino more scculti.
Sicut semper agit nil tollit & omnia reddit.
Eniterum ueteres instaurat lubricus artes
Ille celydrus ccdest nigri qui felle ueneni.
Liuidus humano gccud & pinguiscere tabo
Quodq; per alternos totiens disperserat aegros.
Virus in unius progressus uiscera fudit
Cui uocem lumenq; tulit tripliciq; furore
Ccucicc membra tenens mutū quatiebat & orbū.

Tunc dñs mundi lux nr̃a & sermo pcc rentis
ordibus exclusis oculos atq; ora nouauit.
Verbcq; per uerbum per lumen lumina surgunt.
enerat & mulier morbo contracta uetus tc
Consenio tremebundcc gemens in curua cadu cis
ultib; & solccm dispectans cernua terram
Quæ dño miserante iugis post octo decemq;
embrcc leuccet menses cælumq; ac sidera tandem
Cernet & cer dentem solis reminiscit orbem
otum erecta uidens quicc quos mcclus obprimit hostis
Imcc pæunt quos xp̃s cclit sine labore surgunt
umq; dehinc populum sese in deserta secutũ
Ut typicus moyses uerusq; prophæa uiderit
ntiquccc sentire fccmem maiorib; actis.
Antiquccc monstrauit opem tunc alite multa
Carnis opima dedit geminis modo piscib; auxit
Sufficiens tunc mccnna pluit modo panib; amplũ
uinq; dedit uictũ per milia quinq; uirorum.
Cæ eratur bcc latæ numero nec clædit ullo.
Maximcc pccr uorum legio uel maxima matrum.
Quodq; magis stupeas cofinos ablata replerunt.
rccg mina bis senos populisq uorantib; aucta
Quæ redit a cunctis non est data copicc mensis
ccmq; senescentem cxlidi sub cerola ponti
Oceano sapiente diem cum pallor ades sæ
octis & astriferas inducer & hesper sumbras.
Discipuli solo terris redente magistro.

Undo sūpetiere scolum fluctuq; tumentis
urbe laborantem iactabant aequora puppem.
Aduersus nam flatus erat tunc noctis opace
Tempore calcatos dn̄s super ambulat undas
Et uocasti premit cerua freti cl cucisq; fluentis
Circumfusa sacras lambebant mar mora plantas
Miratus stupe facta cohors sub calle pedestri.
Ecce uigeros pectuis se uias at petrus amicam
Doctus habere fidem xp̄mq; agnoscere semper
Inmedicos discendit aquas quem dextra leuauit
Labentem dn̄i nil tanto ingurgite possum
Qui portus fuit illa man̄ pelagiq; uiator.
Libera per uitreos mouit uestigia campos.
Senescor inde soli dn̄o ueniente coloni.
Infirmos traxere suos ut fimbria saltim.
Uix ad tacta dī morbos sanare acerbos
Et quot quot tetigere iugem sensere salutē.
Quam pretiosa fuit quae nūquā uendita uestis
psa omnes modici redimebat munere fili.
Hinc tyricos portes sidoniaq; arua petentē
Anxia pronate uitio quae sp̄s cetrix
Uexabat stimulis mulier cananea rogabat
Se canib: confessa pare in quimore sagaci
Semper odoratae recu bant ad limina mensae
Ad suetire fluans dominorū lambere micas
Uox humilis sed celsa fides quę sospite nata
Decane fecit ouem gentesq; insentib: ortam

Conpulit hebrei de gramine uescen cogri..
Ilicc dehinc subiens montis iuga plebe sequente
Milia cecorum clocudorū in dia passim.
Ceprosarq: simul populos surdcosq: cater uas.
Inuccolidcosq: man' & quic quid debile uulgi
Generat in priscū conponit motibus usum.
Et reuocata suis ad temperat organa neruis.
Cumq: medens ægrum refouet uirtute tumultū
Lerticolux coderat steriliq: in cispite nullū.
Contigerat plebs tanta cibū nimiosq: labores.
Nutribat geminanda famis si saucicc ccollem
Urba per ingentē dapib: ie iuna redire.
Quccflexus pietate pater qui semper ægentum
Panis adest uictumq: locis sine frugib: infert
Pisciculis pccucis & septē panib: agmen.
Auit grande uirū prælerq: infirma secundi.
Sexus & ætatis saturauit quattuor illic.
Ilicc uescentum plus ut mireris & auctccs.
Disce fuisse da per epulccs nutriuit edendo.
Vulgus & cod trite creuerunt morsibus escae
Reliquiccsq: succs sportarū culmina septē.
Xpccuit fugitiuccc famis ubi fragmine sūpto.
Vidit hccbundccntē modico de semine messem.
Ecta men humano quamuis in corpore xp̄o
Matris ab occasu mortalia membra gerentē
Clam fuit ēē dm̄ qui non ccbs condit' unquā
Urbs in monte sedens modio nec subdit' ardens.

Lychnus ocnelantem sed spoor gens altius ignem.
Cunctis lumen agit recdians noctes tibi amplu
Discipulis fulgore tribus uelut igneus ardor
Solis in aetheriā uersus splendore figuram
Uicerat ore diem uestemq; tuentib; ipsam.
Candida for mec nitus dñi de tegmine fulsit.
O meritum sublime triū quib; illa uidere.
Contigit in mundo quae non sunt credita mundo.
Quid quod et helicc̄ et clarū uidere moysen
Ignotos oculis uiderunt lumine cordis.
Ut maior sit nr̄a fides hunc esse p orbem.
Principiū ac finem hunc uiderier hunc u.
Quē medium tcclis oir cum fulsere pphete.
Alter adhuc uiuens ccl ter stans limine uitae
Sidereoq; sono meus meus ē hic filius aiens.
Ostendit uerbo genitū uox patria xp̄m.
Postquccc̄ corporeos uirtus regressa partus xxvi.
Texit ccdoratam carnis uelamine formā.
Seq; pcclam dñs populis dedit ecce repente.
Uir humilis mesto deiectus lumina uultu.
Procedit supplexq; man̄ et brachia tendit.
Est dñe horrenda lacerat quē sp̄s irā.
Nec linquit nisi mergat aquis aut ignib; atris
Obpremat atq; animā dubia sub morte fatiget.
Hunc precor expulso miseratus utrūq; furore.
Reddem hi uel redde sibi ne ceca potestas.
Expellat trepidam subtracto lumine uitam.
Inploratq; gemens unus mihi filius unus.

Dixerat & genu amplectens genibus uolutans
erebat dñsq; pio iam pectore uotis.
Adnuerat tunc predo furens ac noxius hostis
ui possessa diu est ac lieni fcebrica iuris.
Peruccsce migrcere domo conpulsus in iram.
ollitur accensam cor reptaq; carpere mẽbra
Nititur & frustra dño prohibente laborans
ugit in obscuras puero uiuente tenebras
ex & iam solus regum & dñs dominantium.
ondedignatus pe&ro piscante tributũ
oluere caesareum medii de gurgite ponti
mum ferre iub& gerolum didragmatis aurei
Incola mox pelagi pendentia fila momordit.
ussa tributa ferens grauiorq; onerante me&allo.
Uilis honor piscis pretio maiore pependit
iscipulisq; suis seper cunctantib; aulę
Caelestis regni quis possit maior haberi
t dñs & doctor mirabilis omnib; inquid
Celsior est humilis cunctisq; potentior ibit
ui cunctis subiectus erit seseq; minorem
Dimissa ceruice ferret uelut iste uid&ur
aruolus & monstrat puerũ consistere paruũ.
cilic& ingenium teneri sectemur ut aeui.
onannis sed mente iub& quia mollior aetas.
il pompe mortalis amat non ambit honorẽ.
ecre supinectum & sic purę semita uitae
uccntum pronce solo tantũ fit proxima caelo.

Mens & enim uergens celtũ p& it altaq; uergit
nferiorq; gradus quouult descendere surgit.
Ecce humilẽ dñs de ster gore tollit aegenum.
t facit egregios interre sidere tyrannos.
t contra tumidum pugna cimente rebellẽ
Precipitem caelo subtarta ra ius sit cebire
ccruce loquor si facta dĩ per singula curram.
Et speciale bonũ cum sit generale re uol uccm.

Ecemplaci decsior danis itẽ transgressus harenas.
udeae sectatus iter sine nomine maestum.
Uulgus & innumeras releuccns aclade caterua s.
usc pit infirmos & dcct discedere scenos.
Niligitur summo de se sperantib; umquam.
ifficile est conferre dõ cui prona facultas.
Arduce plcencere & curua indirecta referre
uid quid nectura negat se iudice prestat.
Necmq; foramen acus sicut pen& rare camelus
embrorũ promo le nequit sic diues opima
Fertilitate tumens tenuem non possit adire.
aelestis regni ducentẽ adlimina callem.
Nigenitor rerũ qui mundũ lege coercet.
t nulla sub lege man& cui condere uelle est.
Quem forns nulla uidens sed totũ conspicit ipse
oc inpossibile est homine dixisse at alto
Possibile est ius omne dõ multisq; molestum

[illegible] loqui debeo [illegible] facta debeo [illegible] uoluero [illegible] generalis [illegible] speciale
[illegible] dixero [illegible] strictum loqui [illegible]
[illegible] molestus [illegible]

Diuitibus tandē foccere & mitiscere censum
ampropriocs bene tractat opes caeloq; recondi.
Thesccuros uult ille suos ubiquic quid habeur
on mordax erugo uorat nontinea sul cat
Nec mocle defossum famulat' furib; aurum
eiunis qui ferre cibum sitientib; haustum
Hospitibus tectū nudis largitur amictum
olator nexos incarcere per fouet aegros
Atq; aliis locrgus sibi tantū constat aegenus
ec dubie in caelū substantia peruenit illa
Quae xp̄o conlata datur sub pauper forma
ue docmnis augmenta capit que spargitur ut sit
Que perit ut mocneat quae uitā mortua prestat
reter ea geminos dn̄s consedere cecos
Dum quoddā transire & iter comitante cat̄ua
onspicit extincte poscentes munera forme
Flebilibusq; uocgocs implentes uocib; auras
ec cunctata solens pieccs inferre salutem
Que sentit flocgrocre fidem mox lumina tangens
uigilocre iube & que somn̄ presserat ingens
Atq; diu clocusocs reserans sub fronte fenestrocs
ngrediente die fecit discedere noctem
Hinc repetita socri grocdiens p̄moenia templi
uminoc cecatis dedit & uestigia clocudis
Tcolicodocuticam p̄facta reliquirat urbem
ethocnia uicinoc petens eadēq; reuersus
Clocrescente die properabat uisere tecta

Ecce ecū medius ecclesiae sublimib: in ceruis,
Frondeae ficus erat cuius in robore nullum,
Repperit esuriens lustrato stipite pomum,
Arboreisq: comis iam nunc ex germine uestro,
Nullus ait fructus reliquū gener et ur in aeuū,
Confestim uiduata suis ficulnea sucis,
Aruit et siccis permansit mortua ramis,
Omnis enim quicūq: dō nil fertile nutrit,
Ceu sterilis truncus lignis aequabitur ustis. mi
At iustus pal me similis florebit amoenus con
Semper habens frondes et tecū quae libanae cedros mi
Multiplicandus ad ē. et uertice sidera tangit,
Post oblectus ei uirtutem sensit erilem,
Insanī sermone carens quē faucib: artus. atris,
Angebat uis clausae mali uitiūq: tacendo,
Prodiderat sed cuncta solens infirmae leuare,
Conditor obsessa pepulit de fauce latronem. mi
Et uoci patefecit iter nexūq: soluto con
Mutae diu tacitas effudit linguae loquillas. mi
Post dn̄s phari sea pelens conuiuia caenae,
Orantes dapib: sese inpertiuit amici,
Tunc mulier quae fac mae nocens et plurima uitae,
Mordebant delicta suae clementia supplex,
Corruit amplectens uestigia quaeq: profusis,
Rigat incumbens lacrimis et crine soluto,
Nec tergere sacras nec cessat lacē bere plantas,
Unguento flagrante fouens sententia donec,

Lecta adi que ferre manu non penitet umquam
nos peniteat uel eremque esse ruinam
Ecce fides mulier tuae te seduxit ab omni
Dixisse et quodcumque mecum gessisse videris
Utere pace mea magna est medicina fatem
Quod noc et abscondi quam succ vulnera nutrit
Qui tegit et plagam trepidat nudare medent
Inpollutam diu modicum purgata recessit
Per gemitum propriique lauans ingurgite fletus
Inde suis lacrimis redit et deterta capillis
Ecce quoque cafarnae ancogogam intrauerat urbis
Ne docens populos quem cum uidisset iniquus
Unico no sub corde letens clamore protervo
Ipse infremuit quid nobis et tibi dicens
Perdere nos eu xpe uenis scio denique quisis
Ut sanctum agnoscodi nec plura locutus
Imperio terrente tac et hominemque reliquit
Pulsus et in uccuces fugiens euanuit aureos
Sic etiam uerus finem languoribus esse
Fecit et exclusos semper reuocare coegit
Demoneos ac talem prohibit sepandere testem
Olim quippe ferox et nigre mortis amator
Ille nocens anguis deiectus culmine caeli
Cum pompis socusque suis omneque nefande
Ad mine [illegible] xpm quem nouerat illic
[illegible] uelamine carnis operatum
[illegible] domini dnm uirtutis amicum

BIBLIOTHECA